

MẶT TRẬN TỔ QUỐC TỈNH BẾN TRE PHÁT HUY NỘI LỰC CỦA NHÂN DÂN TRONG XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI

(Tham luận do Bà Nguyễn Thị Phương Đào, Chủ tịch UBMTTQ Việt Nam tỉnh Bến Tre đọc tại phiên khai mạc Đại hội Đại hội đại biểu toàn quốc Mặt trận Tổ quốc Việt Nam lần thứ VIII)

Bến Tre là tỉnh nằm cuối lưu vực sông Cửu Long, có diện tích tự nhiên là 2.360 km², có khoảng 1,255 triệu người. Người dân Bến Tre giàu truyền thống cách mạng, chịu thương, chịu khó, sinh sống chủ yếu là nuôi trồng thủy sản và kinh tế vườn. Bến Tre có 08 huyện, 01 thành phố và 164 xã, phường, thị trấn, trong đó có 124 xã tiến hành xây dựng nông thôn mới.

Chương trình mục tiêu Quốc gia xây dựng nông thôn mới là một chương trình mang tính toàn diện với mục tiêu phát triển lâu dài, bền vững ở khu vực nông thôn, hướng đến mục tiêu "Dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh". Có thể nói rằng, xây dựng nông thôn mới là cuộc cách mạng lớn để vận động cộng đồng dân cư ở nông thôn đồng lòng xây dựng xóm làng, quê hương mình ngày càng văn minh, hạnh phúc với việc tập trung phát triển sản xuất toàn diện (nông nghiệp, công nghiệp, dịch vụ); có nếp sống văn hoá, môi trường sống xanh, sạch đẹp; an ninh nông thôn được đảm bảo; thu nhập, đời sống vật chất, tinh thần của người dân ngày càng được nâng cao.

Để thực hiện có hiệu quả Nghị quyết số 26-NQ/TW và Quyết định số 800/QĐ-TTg ngày 04/6/2010 của Thủ tướng Chính phủ Phê duyệt Chương trình mục tiêu Quốc gia về xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2010 – 2020, Tỉnh ủy Bến Tre đã ban hành Nghị quyết số 03-NQ/TU "Về xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2011- 2015 và định hướng đến năm 2020", Ủy ban nhân dân tỉnh ban hành Đề án xây dựng nông thôn mới của tỉnh giai đoạn 2011- 2015 và tầm nhìn đến năm 2020 với quan điểm của Đảng bộ tỉnh nhà là : xây dựng nông thôn mới là nhiệm vụ trọng tâm, xuyên suốt của cả hệ thống chính trị và toàn xã hội; phải tiến hành đồng loạt ở tất cả các xã trong tỉnh, kế thừa lồng ghép các chương trình, dự án và các cuộc vận động, các phong trào quần chúng đang được triển khai ở nông thôn, nhất là phong trào "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa" ở cơ sở, phong trào nhân dân đóng góp xây dựng hạ tầng nông thôn,... **Phương châm thực hiện là phải dựa vào nội lực của cộng đồng dân cư là chính, có sự hỗ trợ một phần từ ngân sách Nhà nước; khuyến khích các thành phần kinh tế cùng tham gia; đặc biệt phải đảm bảo quy trình: "dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra và dân thụ hưởng".**

Đề phong trào tham gia xây dựng nông thôn mới phát triển sâu rộng và hiệu quả, ngay từ khi Thủ tướng Chính phủ quyết định ban hành bộ tiêu chí quốc gia xây dựng nông thôn mới và phê duyệt chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2010-2020; thực hiện Nghị quyết số 03 của Tỉnh uỷ Bến Tre và hưởng ứng lời kêu gọi của Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam về kêu gọi toàn dân chung sức xây dựng nông thôn mới, tại buổi lễ phát động của tỉnh Uỷ ban Mặt trận Tổ quốc tỉnh đã chủ động ra lời phát động **"Toàn dân chung sức xây dựng nông thôn mới"**, theo đó UBND, Ủy ban MTTQ của 124/124 xã đã tổ chức lễ phát động phong trào thi đua trong các tầng lớp nhân dân; đồng thời, nhanh chóng xây dựng và triển khai kế hoạch, chương trình hành động của Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức thành viên ở các cấp tham gia xây dựng nông thôn mới gắn với các nội dung của cuộc vận động **"Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư"**.

Ngoài ra, **Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức thành viên phối hợp tuyên truyền, vận động các tầng lớp nhân dân thực hiện các nội dung tiêu chí nông thôn mới** như: Thi đua sản xuất, kinh doanh; xoá đói, giảm nghèo; đóng góp tiền, của, công sức, hiến đất đai, hoa màu, vật kiến trúc... để xây dựng kết cấu hạ tầng nông thôn; thực hiện tốt nếp sống văn hoá trong việc tang, việc cưới và lễ hội; bảo vệ môi trường; thực hiện chính sách dân số, kế hoạch hoá gia đình; giữ gìn an ninh trật tự, an toàn giao thông, phòng chống tệ nạn xã hội; tích cực tham gia xây dựng Đảng - chính quyền, đồng thời tích cực triển khai các hoạt động có tính chiều sâu, xây dựng nhiều mô hình hiệu quả trong công cuộc xây dựng nông thôn mới như:

- Tổ chức tọa đàm bàn giải pháp cụ thể để nhân dân tham gia xây dựng nông thôn mới ở 124/124 xã, qua đó vận động từng hộ gia đình, từng ấp, từng ngành, các tổ chức thành viên đăng ký thực hiện những công việc cụ thể để góp phần xây dựng nông thôn mới.

- Đề trang bị kiến thức, kỹ năng tuyên truyền, vận động nhân dân cho đội ngũ cán bộ làm công tác Mặt trận và các tổ chức thành viên từ tỉnh đến cơ sở, **Ban Thường trực Ủy ban MTTQ Việt Nam tỉnh đã phối hợp với Văn phòng điều phối Chương trình mục tiêu Quốc gia xây dựng nông thôn mới của tỉnh tổ chức tập huấn cho 100% cán bộ chủ chốt, Ban Thường trực và cán bộ Ủy ban MTTQ cấp tỉnh, huyện và cơ sở**; thông qua đó tập trung thảo luận thống nhất nội dung các tiêu chí xây dựng nông thôn mới, lồng ghép trong cuộc vận động "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư", xây dựng và nâng cao chất lượng các danh hiệu như "Gia đình văn hoá", "Ấp văn hoá (khu dân cư văn hoá)"; thống nhất nội dung phối hợp tuyên

truyền, vận động xây dựng nông thôn mới giữa Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể chính trị- xã hội, trong đó có phân công Mặt trận, đoàn thể phụ trách từ 01 đến 02 xã điểm của tỉnh dự kiến sẽ công nhận trong năm 2014, 2015 và từng đoàn thể chọn các tiêu chí để đăng ký thực hiện ở các xã còn lại.

- Các tổ chức thành viên còn **có những cách làm sáng tạo** như: Liên hiệp các hội khoa học kỹ thuật đã triển khai 01 đề tài nghiên cứu về "**Đề xuất các giải pháp chủ yếu xây dựng xã nông thôn mới theo bộ tiêu chí của tỉnh**"; **Hội khoa học kỹ thuật cầu đường tỉnh** ngoài việc tiếp tục vận động xây dựng những chiếc cầu, những đoạn đường bê tông vững chắc trên xóm, làng còn thí điểm tổ chức đội duy tu, bảo dưỡng cầu đường trên địa bàn nông thôn; **Đoàn Thanh niên** tổ chức Hội thi tìm hiểu Nghị quyết 03/NQ/TU về xây dựng NTM giai đoạn 2011 - 2015 và định hướng đến năm 2020; **Hội Liên hiệp Phụ nữ** gắn cuộc vận động "**5 không, 3 sạch**" với xây dựng nông thôn mới; **Hội Nông dân** với việc xây dựng các mô hình sản xuất theo hướng liên kết đạt tiêu chuẩn GAP; **Hội Cựu chiến binh** xây dựng mô hình thoát nghèo bền vững. **Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể phối hợp với Sở Tài nguyên và Môi trường** tỉnh đảm nhận hỗ trợ các xã điểm của tỉnh thực hiện tiêu chí 17 về môi trường.

Kết quả 03 năm qua đã huy động các nguồn lực thực hiện chương trình xây dựng nông thôn mới trên địa bàn 124 xã là 4.786.758 triệu đồng. Trong đó: ngân sách cấp tỉnh chiếm 45,93% (đầu tư trực tiếp cho chương trình 1,6%, vốn lồng ghép 44,33%); ngân sách huyện: 5,27%; ngân sách xã 5,57%; doanh nghiệp: 20,9%; nhân dân đóng góp: 22,33%; vốn tín dụng 67,22tỉ; trong phát triển sản xuất, giảm nghèo đã xây dựng được 180 mô hình phát triển sản xuất có hiệu quả tại địa phương, góp phần giải quyết việc làm, tăng thu nhập cho người dân, kéo giảm tỉ lệ hộ nghèo trên địa bàn tỉnh mỗi năm giảm 02%, đến cuối năm 2013 còn 8,15%; vận động xoá nhà tạm bợ, dột nát trong dân, đến nay có 53 xã đã được công nhận hoàn thành chỉ tiêu xoá nhà tạm bợ, dột nát. Qua khảo sát đánh giá thực trạng thực hiện 19 tiêu chí xây dựng nông thôn mới tại 124 xã, đến cuối tháng 5 năm 2014, có 04 xã đạt từ 15-18 tiêu chí, 16 xã đạt từ 10-14 tiêu chí, 87 xã đạt từ 5 - 9 tiêu chí và 17 xã đạt dưới 05 tiêu chí. (trung bình từ 4,8 tiêu chí /xã năm 2011 nay tăng lên 7,33 tiêu chí/xã). Riêng 04 xã dự kiến công nhận năm 2014: xã Phú Nhuận đạt 18 tiêu chí, xã Châu Bình đạt 17 tiêu chí, xã Sơn Định, Hữu Định đạt 14 tiêu chí.

Qua **quá trình phối hợp thực hiện** chủ trương xây dựng nông thôn mới có những thuận lợi, khó khăn và rút ra một số kinh nghiệm sau:

Về thuận lợi: Những năm qua, Cuộc vận động "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá ở khu dân cư" hay phong trào "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hoá" ở Bến Tre được triển khai thực hiện rầm rộ, đạt được những kết quả nổi bật làm nền tảng để Đảng bộ, chính quyền và nhân dân Bến Tre bắt tay vào xây dựng nông thôn mới; Hầu hết các địa phương đều nắm được công việc và có quan tâm triển khai kế hoạch xây dựng nông thôn mới trên địa bàn, xác định được những phần việc, cách tổ chức thực hiện từng nội dung tiêu chí chưa đạt, chú ý đến tiêu chí dễ làm, ít kinh phí thực hiện trước; Sự quan tâm lãnh, chỉ đạo, hướng dẫn, kiểm tra, giám sát thường xuyên của các cấp uỷ đảng, Ban chỉ đạo, Mặt trận, các tổ chức thành viên, các ban, ngành từ tỉnh đến cơ sở và sự đoàn kết, thống nhất cao, có tinh thần trách nhiệm của đội ngũ cán bộ lãnh đạo xã, ấp tạo được niềm tin cho bà con nhân dân, từ đó nhân dân đồng tình hưởng ứng.

Về khó khăn: Xuất phát điểm xây dựng nông thôn mới ở các xã rất thấp; kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội chưa đảm bảo, cần nguồn lực đầu tư khá lớn, việc huy động sức dân gặp nhiều khó khăn do đời sống của cư dân nông thôn còn thấp; nhận thức của một bộ phận cán bộ và nhân dân về xây dựng nông thôn mới chưa đầy đủ, còn tâm lý trông chờ vào sự hỗ trợ của Nhà nước; việc lãnh đạo, chỉ đạo định hướng phát triển sản xuất, chuyển đổi cơ cấu cây trồng vật nuôi; đổi mới và xây dựng các hình thức sản xuất phù hợp để nâng cao thu nhập cho dân cư nông thôn còn lúng túng; Công tác đào tạo nghề, giải quyết việc làm và chuyển dịch cơ cấu lao động chưa tốt. Các loại tội phạm, tai nạn và tệ nạn xã hội diễn ra nhiều nơi ở nông thôn còn gây bức xúc, lo lắng trong dân; mô hình sản xuất được tập trung xây dựng, nhưng việc tổ chức triển khai nhân rộng mô hình còn hạn chế; các mô hình chỉ dừng lại ở một nhóm nhỏ tham gia, chưa mang tính chất lan tỏa, để thúc đẩy phát triển kinh tế địa phương; nguồn nhân lực phục vụ chương trình mục tiêu xây dựng nông thôn mới còn thiếu và yếu;

Quá trình thực hiện rút ra một số kinh nghiệm như sau:

Thứ nhất: Để công tác xây dựng nông thôn mới đạt hiệu quả cao cần có sự tập trung chỉ đạo cụ thể, liên tục, đồng bộ và huy động được sự tham gia của cả hệ thống chính trị. Ban Chỉ đạo xây dựng nông thôn mới các cấp cần phải xây dựng kế hoạch cụ thể, có quy chế làm việc và có sự phân công công việc cụ thể cho từng thành viên Ban Chỉ đạo. Tăng cường công tác phối hợp giữa Ban Chỉ đạo với các ngành, các cấp trong quá trình triển khai thực hiện nhiệm vụ.

Thứ hai: Thường xuyên tuyên truyền, nâng cao nhận thức cho cán bộ, đảng viên

và nhân dân về ý nghĩa tầm quan trọng của việc xây dựng nông thôn mới, công tác tuyên truyền phải thật sự đi vào chiều sâu và rộng khắp tạo niềm tin cao để phát huy được vai trò chủ thể của cộng đồng dân cư, nhất là trong việc huy động nguồn lực từ dân.

Thứ ba: Quá trình thực hiện chỉ đạo đồng loạt, nhưng có tập trung chọn xã điểm, tập trung đầu tư các tiêu chí để rút kinh nghiệm, nhân rộng ra các xã còn lại. Trong đó, xác định các tiêu chí quan trọng, cốt lõi cần tập trung đầu tư theo thứ tự ưu tiên: Phát triển sản xuất để nâng cao thu nhập, cơ sở hạ tầng thiết yếu, môi trường, hệ thống chính trị.

Thứ tư: Quán triệt phương châm không làm thay, tạo sức mạnh tại chỗ, xác định dân là chủ thể trong xây dựng nông thôn mới, lấy nền tảng sức dân là cơ bản, các ngành hỗ trợ, định hướng giúp các địa phương thực hiện các tiêu chí nông thôn mới.

Thứ năm: Phân ra những phần việc cụ thể, việc nào dân làm, việc nào nhà nước hỗ trợ để triển khai đồng bộ và có hiệu quả trong xây dựng nông thôn mới.

Thứ sáu: Phát huy vai trò của những người có uy tín trong cộng đồng dân cư, mời họ cùng với Ban chỉ đạo, Ban vận động, Ban phát triển tham gia tuyên truyền, vận động nhân dân tham gia vận động xây dựng nông thôn mới.

Thứ bảy: Trong xây dựng kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội nông thôn, trước hết phải ưu tiên đầu tư làm trước các công trình phục vụ phát triển sản xuất như thủy lợi, giao thông và các công trình phúc lợi xã hội. Phải kế thừa tối đa các công trình hiện có, kết hợp với bổ sung nâng cấp và xây dựng mới phù hợp với điều kiện của từng địa phương theo phương châm: Làm từ đồng ruộng vào làng, làm từ xóm lên xã, xã chủ động trong xây dựng các công trình chính của xã, các xóm áp chủ động vận động nhân dân đóng góp xây dựng các công trình của xóm ấp. Các hộ dân lo cải tạo ao, vườn, sân, ngõ, ba công trình vệ sinh của gia đình. Lấy áp, tổ nhân dân tự quản làm đơn vị cơ sở hạt nhân để vận động xây dựng nông thôn mới./.

Báo Đại Đoàn kết, 26/09/2014

Nguyễn Thị Yến (st)